

INGEZONDEN.

De redactie behoudt zich voor, ter bevordering van spoedige plaatsing der stukken, zoo noodig eenige bekorting aan te brengen.

PANCREASCARCINOOM ZONDER ICTERUS.

Het heeft mij getroffen, dat collega HULST in zijn clinische les van Zaterdag 30 November niet heeft gewezen op een mogelijken samenhang tusschen het ontbreken van icterus naast het verdere clinische beeld, en de localisatie van het gezwel in het lichaam en den staart van het pancreas. Dat dit geen toevallige coïncidentie is of althans behoeft te zijn, blijkt uit het artikel „The clinical and pathological features of carcinoma of the body and tail of the pancreas” van G. LYMAN DUFF in *JOHNS HOPKINS Hosp. Bull.* Juli 1939. De schrijver vergelijkt daarin 16 eigen gevallen van carcinoma corporis et caudae met 16 willekeurige gevallen van carcinoma capitis pancreatis.

De beginverschijnselen van de eerste waren: 14 maal buikpijn, 6 maal hardnekkige obstipatie, 6 maal oprispingen, 5 maal opgezette buik (inderdaad bestond bij onderzoek zelfs in 10 gevallen ascites).

Bij de tweede reeks: 13 maal icterus en slechts 5 maal buikpijn, die dan nog ten hoogste een week voor de geelzucht begon, terwijl ascites slechts 1 maal werd gevonden, (door acute gallige peritonitis voor den dood ontstaan).

Ofschoon in het verdere beloop der ziekte 10 patiënten met carcinoma corporis et caudae icterisch werden; was dit bij 8 slechts in geringen graad en kort voor den dood het geval, terwijl slechts 2 duidelijk een maand voor hun dood geel werden.

De sectie verklaarde de verschillende clinische beelden beider localisaties op treffende wijze door de veel uitgebreidere en massale metastaseering, die in den regel bij de in het lichaam en den staart van het pancreas gelocaliseerde carcinomen werd gevonden en die op haar beurt door den plaatselijken anatomischen toestand begrijpelijk wordt. Ik citeer uit bedoeld artikel:

„Direct extension of carcinoma of the body or tail of the pancreas frequently leads to widespread involvement of the peritoneum and sometimes to invasion of the stomach or intestines. The abdominal lymph-nodes are often massively involved. Invasion of the splenic vein with the consequent occurrence of massive metastasis to the liver may be followed by occlusion of the splenic vein, obstruction of large intrahepatic branches of the portal vein or even occlusion of the portal vein itself. These pathological developments in carcinoma of the body or tail of the pancreas are responsible for the appearance of the various clinical signs and symptoms”.

Ik hoop, dat collega HULST nog eens de gelegenheid zal vinden om bovenbedoelde gegevens aan zijn eigen materiaal te toetsen.

Lichtenvoorde, 3 December 1940.

W. J. M. A. HARDY.

ERVARINGEN VAN EEN BLOEDBANK IN OORLOGSTIJD. VERKEERD GEBRUIK VAN HET WOORD „BESTEK”.

Naar aanleiding van het ingezonden stuk van collega EYKEL in het *N. T. v. G.* van 30 Nov. zou ik gaarne de volgende opmerking willen maken. Ik werd daarin namelijk pijnlijk getroffen door het totaal verkeerde gebruik van het woord „bestek”, dat in de beteekenis, waarin het door collega EYKEL gebezigd wordt, een germanisme is.

Zeker mag toch van stukken, uitgaande van officieele instanties als het Nederlandsche Rode Kruis, verwacht worden, dat zij onvervalscht Nederlandsch bevatten.

In dit verband zou ik gaarne willen wijzen op het nuttige werk dat het genootschap „Onze Taal”, gevestigd te Amsterdam, op dit gebied verricht. Vele verenigingen van vakmensen dient het al van advies. Zou het voor het *Tijdschrift*

en de Nederl. Mij. tot bev. der Geneeskunst ook geen aanbeveling verdienen hier contact mee te zoeken, gezien het feit, dat ook onze vaktaal niet bepaald van vreemde smetten vrij is.

Almen, 7 December 1940.

R. DRION.

De Redactie wendt zich in twijfelachtige gevallen steeds tot de redactrice van het *Woordenboek der Nederlandsche taal*.

BEHANDELING VAN ACRODYNIE MET NICOTINEZUUR. OVER DE PATHOGENESIS DEZER ZIEKTE.

In de publicatie van VAN SCHOONHOVEN VAN BEURDEN (dit *Tijdschrift* 7 Dec. 1940) staat vermeld, dat, wat de pathogenesis van de acrodynie betreft, volgens KUIPER en ondergeteekende, een encephalitis van het mesencephalon hieraan ten grondslag moet liggen. Ik stel er prijs op te verklaren, dat de eer van deze visie alleen collega KUIPER, als neuroloog, toekomt.

Roermond, 7 December 1940.

J. M. WIGGELENDAM.

OVER DE PROGNOSE VAN SCHIZOPHRENIE ZONDER TOEPASSING VAN SHOCKKUREN.

In een ingezonden opmerking (dit *Tijdschrift*, 7 Dec. 1940) verwondert mevr. A. SCALONGNE-BRIEDÉ zich erover, dat in ons artikel (dit *Tijdschrift* 23 Nov. 1940) haar proefschrift niet wordt genoemd.

Wij maken genoemde collega er echter opmerkzaam op, dat ons artikel van wege een besluit der Redactie verkort moest worden. Daarom lieten wij o.a. alle literatuurbesprekingen weg. Hiervoor verwezen wij in een voetnoot naar ons uitvoeriger artikel in de *Psychiatrische en Neurologische Bladen* (1940, blz. 287), waarin haar proefschrift *wel* wordt genoemd.

F. J. M. SCHMIDT EN H. J. P. M. KORTMANN.

Venraay, 9 December 1940.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

BELGIË. — Benodigdheden voor den schoolarts. Tot ons geoegeen zijn de *Mededeelingen van het Alg. Vlaamsch Geneesh. Verbond* weder over de grens gekomen. In het nummer van 10 October vinden wij uitvoerige voorschriften betreffende het geneeskundig schooltoezicht. Hierin wordt onder andere bepaald, dat in de school, ten behoeve van den schoolarts, in een afzonderlijk voor het onderzoek bestemd vertrek, aanwezig moeten zijn: een weegschaal, een meetstok, een meetband, een stethoscoop (borsthoortuig), een „optometrische schaal” van SNELLEN, een reeks wol- of cartonsoorten van verschillende kleur; drie kiemvrije buisjes met wisscher, een nageziene medische thermometer, een alcoholamp, zes buisjes en twee fleschjes, bevattende het ééne azijnzuur, het andere reageermiddelen van ESBACH, een verbandkist.

— **Verwoeste apotheken.** Het *Pharm. Weekblad* van 30 November bevat het bericht, dat een zeker niet volledige telling heeft opgeleverd, dat in 17 plaatsen in België in den korten oorlog 26 apotheken geteisterd zijn, waarvan 10 te Doornik. De meeste dezer apotheken zijn geheel vernield.

DUITSCHLAND. — Vijftig jaren anti-diphtherieserum. Den 4en December is te Marburg plechtig herdacht, dat vijftig jaren te voren door EMIL VON BEHRING het serum tegen diphtherie is ontdekt. Uit geheel het Rijk en uit drie-en-twintig andere landen waren beoefenaars der wetenschappen overgekomen. Ter eere van de nagedachtenis van den ontdekker werd een gedenkteeken onthuld, en zal te Marburg een nieuw uitgebreid instituut voor experi-